Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisorĭ nefrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Braşovu, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolfŭ Mosse, Hausenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannenberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIII.

„Gazeta“ ese în fiecare ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 101. Braşovŭ, Sâmbătă 5 (17) Maiu 1890.

Braşovŭ, 4 Maiu st. v.

In camera deputaţilorŭ din Pesta partida kossuthistă a presentatŭ prin deputatulŭ Iranyi unŭ proiectŭ de lege, constătătorŭ din vr'o patru paragrafĭ, prin care se cere revisuirea legii incolatului.

Nicĭ în motivele aduse pentru întemeiarea proiectului, nicĭ în tecstul lui nu se amintesce numele revoluţionarului şi neîmpăcatului duşmanŭ alŭ dinastiei, dér tótă lumea scie, că ţînta proiectului nu e alta, decâtŭ a reda cetăţenia ungară lui Kossuth, care cu începutulŭ anului acestuia şĭ-a pierdut'o în puterea legii incolatului, a cărei revisuire se cere.

Suntŭ cunoscute scandalurile petrecute în dieta din Pesta din causa lui Kossuth, scandalurĭ care s'au întinsŭ şi pe strade. Se vorbia atuncĭ şi de mâhnirea ce a produsŭ acéstă afacere în cercurile înalte din Viena, şi nu mai încape nicĭ o îndoială, că nu puţinŭ a contribuitŭ ea la grăbirea căderei lui Tisza — de care nicĭ amintire nu se mai face acum, ca de unŭ omŭ ce n'a fostŭ — pentru că aflase cu cale „sdrobitorul naţionalităţilorŭ“ sĕ dea marĭ speranţe kossuthiştilorŭ, că décă nu momentanŭ, dér mai târḑiorŭ li-se va face pe placŭ. 'Şĭ făcuse însĕ jupânulŭ Tisza socotéla acasă cu kossuthistii, şi în târgŭ s'a vĕḑutŭ păcălitŭ.

Venĭ în loculŭ sdrobitului „sdrobitorŭ alŭ naţionalităţilorŭ“ ca ministru-preşedinte contele Szapary. Kossuthiştii îlŭ şi asaltară cu cestiunea lui Kossuth, dér sub titlulŭ mai largŭ de „revisuire a legii incolatului“ — se vede că de frică sciu şi kossuthiştii — şi ministrulŭ Szapary le-a spusŭ adoratorilorŭ revoluţionarului şi antidinasticului din Turin, că sĕ vie ei cu unŭ proiectŭ de revisuire a legii amintite.

Kossuthiştii n'au lăsatŭ sĕ se răcéscă lucrulŭ şi astfelŭ în sĕptămâna acésta au presentatŭ proiectulŭ, care s'a datŭ comisiunei administrative a camerei spre desbatere.

Ministrulŭ Szapary a declaratŭ, că nu fuge de discuţiune în acéstă afacere, dér a făcutŭ reserva, că din acceptarea desbaterei sĕ nu se conchidă la primirea orĭ la respingerea proiectului.

Astfelŭ ni-se va presenta din nou în dietă ocasiunea de a se face politică kossuthistă şi antidinastică, căcĭ ce privesce pe ceilalţĭ descetăţeniţĭ, aceştia formézà numai pretecstulŭ orĭ mai bine ḑisŭ masca, în dosulŭ căreia stă ascunsŭ Kossuth, celŭ care s'a declaratŭ şi verbalŭ şi în scrisŭ în timpulŭ din urmă în contra orĭcărei legăturĭ a Ungariei cu Austria.

E unŭ simptomŭ caracteristicŭ, că kossuthiştii au alesŭ din sînulŭ lorŭ unŭ felŭ de „comitetŭ de supraveghiare“, care sĕ controleze vorbirile deputaţilorŭ din partida lorŭ în direcţiunea, ca nu cumva prin cuprinsulŭ lorŭ sĕ provóce érăşĭ scandalurĭ kossuthiste. Vorba ceea: „frica păzesce pepenele“, dovadă şi faptulŭ, că deputatulŭ Ugronŭ împreună cu vr'o duzină de colegĭ de-ai sĕi nicĭ n'au subscrisŭ proiectulŭ, producêndu-se astfelŭ scisiune în partidŭ.

Vorba e, că óre deputaţii ungurĭ n'au simţŭ pentru alte nĕcasurĭ ale poporaţiunei, decâtŭ pentru înbufnarea lui Kossuth? Nu suntŭ sute şi mii de rele ce bântue poporaţiunea statului dela unŭ capĕtŭ la altulŭ, cu care sĕ se ocupe şi sĕ caute a le înlătura prin mĕsurĭ şi legĭ înţelepte? Nu e miseria, nu suntŭ dările cele ne mai pomenite, nu suntŭ nedreptăţile şi persecuţiunile strigătóre la cerŭ, în politică, în administraţiă şi în justiţiă, care facŭ pe cetăţenii statului sĕ ia cu ḑecile de mii lumea în capŭ, nu suntŭ tóte acestea cestiunĭ de o însemnătate neasemĕnatŭ de mare, cu care sĕ se ocupe pretinşii „representanţĭ ai poporului“, pentru binele şi pacea de care statulŭ are nevoiă în aceste timpurĭ de vecĭnică nesiguranţă şi nelinişte?

Der faptele şi lucrările lor de până acum ne dau cea mai viă dovadă, că pentru astfelŭ de cestiunĭ n'au nicĭ cea mai mică scînteiă de simţŭ. Au din abundanţă nenorocitulu şi periculosulŭ simţŭ d'a se ocupa cu lucrurĭ ce turbură pacea şi liniştea dintre popórele statului, d'a amărî şi nemulţumi naţiunile nemaghiare, şi d'a produce cortinuă ferbere între ele, împreună cu regimulŭ şi cu duşmanii acestora din afară de dietă, prin cele mai cumplite nedreptăţirĭ şi persecuţiunĭ, înscrise'n legĭ şi ordonanţe.

Şi aceştĭ ómenĭ au pretenţiunea d'a se numi „patrioţĭ“, „liberalĭ“, „dreptĭ“, „consolidatorĭ ai statului“ şi Dumneḑeu mai scie ce!

Ce ironiă a sorţii!

DIN AFARĂ.

Rusia şi agitaţia din Bosnia.

Ḑiarului „Pester Correspondenz“ i-se scriu din Serajevo următórele:

„Dela ultimulŭ atentatŭ bulgarŭ nereuşitŭ, agitaţiile şi lucrarea de surpare decurge c'o îndoită putere în provinciile ocupate. Aicĭ la noi pe nime nu l'a surprinsŭ scirea, că intru adevĕrŭ e pe cale de a se realisa idea deputaţiunei, ce are sĕ mérgă la Petersburgŭ. Pe cine representă deputaţiunea séu dela cine a primitŭ ea încredinţare fiă, şi numai în parte, asta nu se póte lua în considerare, fiind-că membrii deputaţiunei nu se vorŭ pré arăta publicului nicĭ înainte de plecare, nicĭ după reîntórcerea lorŭ din Rusia.

„Imprejurarea, că deputaţiunea va fi primită sĕrbătoresce orĭ nu în palatulŭ de érnă alŭ Ţarului, nu schimbă nimicŭ din esenţa lucrului. Ba susţinemŭ chiar, că isvorulŭ acestei idei, precum şi ale altora de felulŭ acesta, este de a se căuta în Petersburgŭ... Emisarii ruşĭ şi-au câştigatŭ mulţĭ aderenţĭ prin mincinósele lorŭ promisiunĭ. Ar face dér fórte bine guvernulŭ austro-ungarŭ, décă prin întroducerea unei stricte revisii a paşapórtelorŭ şĭ-ar îndrepta privirile la aşa numiţii călĕtorĭ comercianţĭ, carĭ sub firma, că vinŭ din Viena, Praga şi Brünn, spre a face negoţŭ, aievea lucră aicĭ ca cei mai neobosiţĭ agenţĭ rusescĭ.“

Precum se vedea lucrurile au ajunsŭ cam departe în Bosnia şi Herţegovina.

Crispi despre situaţia esternă.

Din incidentulŭ desbaterilorŭ asupra bugetului de esterne, ministrulŭ preşedinte italianŭ Crispi, mulţămindŭ deputaţilorŭ, carĭ au aprobatŭ politica esternă a actualului cabinetŭ italianŭ, a ḑisŭ: Politica acésta nu e politica rĕsboiului, ci *a păcei*, şi numai aceia potŭ sĕ o combată, carĭ suntŭ în rătăcita credinţă, că pentru Italia ar fi mai bine, décă ar rĕmâné isolată. Crispi apoi a accentuatŭ, că tractatele de alianţă, ce le are Italia cu aliaţii sĕi, *suntŭ defensive şi nu ofensive*. In ele nu se cuprinde nicĭ măcarŭ o literă de care s'ar puté înspăimênta cineva. Negă apoi aserţiunea, că politica alianţelorŭ ar fi aceea, care îngrópă pe Italia în înarmărĭ. Desvoltarea puterilorŭ nóstre militare, ḑise Crispi, şi fortificaţiile nóstre cele nouĕ formézà o parte din planulŭ de apĕrare, ce s'a studiatŭ şi s'a propusŭ încă dela 1881. Ele nu au de scopŭ de a strica altora, ci ca sĕ ne apĕrămŭ cu ele hotarele şi independenţa. Ministeriulŭ ţine de o datorinţa a sa a păşi ca apĕrătorŭ alŭ intereselorŭ, autonomiei şi independenţei popórelorŭ. Faţă cu ţĕrile din Balcanĭ observă o atitudine totdéuna corĕspunḑĕtóre principiului, că independenţa şi administrarea de sine se ţinŭ de drepturile nealienabile ale fiă-cărui statŭ. Aşa d. e. Italia nu póte privi cu indiferenţă la suferinţele popórelorŭ creştine supuse Porţei... Ce

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Cugetărĭ.

De **Leopardi**, trad. de *I. Bocaniciu.*

I.

Timpŭ îndelungatŭ nu mĕ puteamŭ determina a crede lucrurile ce voiu a vi-le înşira aci, parte pentru-că făcuseră asupra mea o impresiune prea spontaneă şi mie îmĭ plăcea a crede, că fiă-care omŭ e ca mine; apoi misantropŭ nu am fostŭ nicĭ-odată, ci unŭ adevĕratŭ filantropŭ.

In urmă despre tóte m'a convinsŭ esperienţa: şi sunt sigurŭ, că acei iubiţĭ cetitorĭ, carĭ au avutŭ afacerĭ diverse şi multe cu ómenii, mĕ vorŭ aproba; mulţĭ însĕ vorŭ ḑice, póte, că esagerezŭ, până ce dându-li-se ocasune a face o adevĕrată esperienţă vorŭ avé înaintea ochilorŭ tristulŭ adevĕrŭ.

Lumea de astăḑĭ nu e altceva decâtŭ o ligă de hoţĭ şi de mişei conjuraţĭ în contra ómenilorŭ de omeniă şi cu caracterŭ. Când doi hoţĭ se întâlnescŭ pentru prima óră, e destul unŭ micŭ semnŭ schimbatŭ între ei ca sĕ se cunóscă de ce pănură suntŭ şi numai decâtŭ suntŭ de acelaşŭ acordŭ, séu décă interesele lorŭ nu o suferŭ acésta, de sigurŭ simpatia nu lipsesce între ei şi se respectéză.

Décă unŭ hoţŭ are ceva afacerĭ séu negociărĭ cu alţii de pănura lui rarŭ se întêmplă sĕ nu se pórte cu lealitate şi sĕ înşele, dér când are de lucru cu ómenĭ de omeniă e peste putinţă ca sĕ fiă credinciosŭ şi sĕ nu 'i înşele îndată ce'i vinŭ la îndemână; fiă respectivii orĭ-câtŭ de bravĭ şi de temuţĭ, dér hoţulŭ totŭ încércă, avêndŭ încredere în reuşită, sciindŭ, că cu apucăturile lui hoţescĭ dă de blamă orĭ-ce bravură.

Am vĕḑutŭ ómenĭ fórte sĕracĭ, şi totuşĭ despreţuescŭ şi urgisescŭ tâlhăria, dér am vĕḑutŭ şi ómenĭ de omeniă, carĭ din sĕrăciă au îmbrăţişatŭ acéstă carieră mârşavă şi desgustătóre: şi acésta se întêmplă mai desŭ, pentru-că poporulŭ de rêndŭ, mai alesŭ se află în atarĭ ocasiunĭ. Apoi căile omului cu caracterŭ şi de omeniă suntŭ cunoscute şi simple, cele ale tâlharului suntŭ ascunse şi atrăgĕtóre, pentru misterulŭ lorŭ promiţĕtorŭ. Afară de aceea fiă-care scie, că lucrurile necunoscute 'ţĭ aducŭ mai multă nefericire ca cele cunoscute, apoi de rĕsbunarea celorŭ bravĭ mişelia te scapă uşorŭ, nu te póte scăpa însĕ de urmăririle secrete, de cursele şi loviturile ce ţi-le îndréptă inimiculŭ mişelŭ şi laşŭ.

In lumea de astăḑĭ adevĕratulŭ curagiu insuflă mai puţină frică, căcĭ nu are duhulŭ înşelăciunei, 'i lipsesce aparatulŭ, ce póte sĕ'i dea formă înspăimêntătóre şi nu i-se prea crede; tâlharii însĕ suntŭ mai de temutŭ ca cei bravĭ, căcĭ au darulŭ rafinăriei, care înaintea lumei îi dechiară de bravĭ.

Rarŭ afli unŭ tâlharŭ sĕracŭ; şi acésta nu e mirare, după-ce lumea de astăḑĭ vĕḑêndŭ pe unŭ omŭ de omeniă la rĕu, îlŭ trece cu vederea, ba póte se bucură privindŭ la acéstă jertfă, tâlhariului însĕ îi dă mână de ajutorŭ. Şi ca sĕ pricepemŭ acéstă nedreptate strigătóre la cerŭ, trebue sĕ considerămŭ următórele:

Fiă-care simţesce mai mare durere pentru celŭ mai deaprópe alŭ sĕu, căcĭ nefericirea acestuia i-se pare a'lŭ atinge şi pe dênsulŭ; decĭ numai decâtŭ îi alérgă într'ajutorŭ, aducêndu'şĭ aminte, că şi elŭ póte sĕ ajungă astfeliu şi, ca celŭ mai deaprópe, nicĭ acesta nu-şĭ va uita de datorinţa sa, ci'i va fi recunoscĕtorŭ. Scimŭ însĕ, că în lumea de aḑĭ hoţii suntŭ în maioritate şi legătura lorŭ e aşa de strînsă, încâtŭ nefericirea uneia e desperarea celorlalţĭ şi pentru ei e o datorinţă sântă a nu lăsa pe semenulŭ lorŭ şi a'şĭ bate jocŭ de nefericirea celorŭ din tabăra contrară. Omulŭ de omeniă cu greu îşĭ aflá astăḑĭ semenulŭ sĕu, de aceea în nefericire rarŭ póte fi mângăiatŭ; adese-orĭ cere contraveninulŭ dela celŭ ce i-a datŭ veninulŭ. Sĕrmanulŭ! Pentru tâlharĭ ar fi unŭ mare scandalŭ, ca cineva din tabăra lorŭ sĕ sufere miseriă: pentru-că o atare miseriă, lumea — care prin cuvinte prĕmăresce virtutea — póte s'o declare de dréptă pedépsă, ceea ce ar fi spre batjocura şi dauna tuturorŭ. De aceea îşĭ punŭ tótă silinţa a încunjura atare scandalŭ şi nu se prea dau casurĭ ca tâlharii sĕ rĕmână în nefericire fără sprijinŭ.

Nu aşa se întêmplă cu cei bunĭ şi marinimoşĭ. Ei, ca unii, carĭ suntŭ deosebiţĭ de generalitate, se consideră ca creaturĭ de altă specie şi nu numai că nu se recunsocŭ de semenĭ şi soţĭ, ci adese-orĭ suntŭ despoiaţĭ de drepturile sociale, persecutaţĭ mai multŭ, séu mai puţinŭ după cum e rĕutatea timpului şi decădinţa poporului în mijloculŭ căruia trăescŭ; căcĭ precum natura animalelorŭ luptă pentru a se curăţi de orĭ ce calitate, care nu se unesce cu organismulŭ lorŭ, aşa e şi în conglomeraţiunile de ómenĭ: însaşĭ natura aduce cu sine, ca tot ce diferesce de natura universală a acelora sĕ fiă distrusŭ şi delăturatŭ. Cei bunĭ şi generoşĭ peste totŭ suntŭ urgisiţĭ pentru sinceritatea lorŭ, vorbindŭ adevĕrulŭ. O scădere neiertată în lumea de astăḑĭ e principiul, că sĕ nu urescĭ înîntr'atâtŭ pe celŭ ce face rĕulŭ, nicĭ rĕulŭ însu-şĭ, ci mai vêrtosŭ pe acela, care îlŭ numesce. In modulŭ acesta se întêmplă, că celŭ ce face rĕulŭ obţine averĭ, onorurĭ, mărirĭ, ér celŭ ce îlŭ numesce sufere pedépsă, căcĭ lumei nu-i place a descoperi lucrulŭ ce vré sĕ fiă ascunsŭ.

privesce Africa, guvernulŭ n'are de gândŭ a'şĭ mai mări posesiunile de acolo. Nu este causă de nilinişte, mai alesŭ faţă cu aceea, că înţelegerea esistentă între Italia şi Anglia, pe care guvernulŭ voesce s'o susţină şi mai departe, ar suferi scăderĭ...

SCIRILE ḌILEI.

Revisuirea legei de incetăţenire. Deputatulŭ Irányi Daniel a depusŭ, în şedinţa dela 13 Maiu, pe biuroulŭ camerei din Pesta unŭ proiectŭ de lege privitor la modificarea şi revisuirea legei de încetăţenire. Proiectulŭ cuprinde 4 §§. şi e subscrisŭ de o mulţime de deputaţĭ, între carĭ Ugron Gabor nu se vede. Desbaterile asupra lui s'au începutŭ Joi.

* * *

Fiume se va maghiarisa, aşa ne spune „P. Naplo“ dela 13 Maiu. E vorba ca sĕ se formeze o reuniune pentru maghiarisarea oraşului Fiume şi a împrejurimei lui. Planulŭ e sĕ se editeze şi unŭ ḍiarŭ. Se ḍice, că idea acésta a primitŭ sprijinulŭ sigurŭ şi puternicŭ alŭ guvernului şi că în fruntea afacerei se va pune contesa Geza Szapary.

P'aci şĭ-au cam jucatŭ până acum nesupĕraţĭ jupânii mendrele, dér p'acolo pare-ni-se că li-se va înfunda dela începutŭ mâţa 'n sacŭ.

* * *

Ugron moderatŭ? „Erd. Hrd“ ḍice, că i-se scrie lui „Times“ din Budapesta, că Ugron Gabor are de gând sĕ trécă în partida oposiţiei moderate.

Mai scii?! Aḍĭ, mâne vomŭ ceti, că „grozavulŭ“ Ugron s'a făcutŭ celŭ mai înverşunatŭ guvernamentalŭ!

* * *

Retragerea lui Orczy. Lui „P. Naplo“ i-se scrie din Viena, că br. Orczy se va retrage în curêndŭ dela postulŭ sĕu de ministru pe lângă Maiestatea Sa.

* * *

Têrgulŭ anualŭ de vite, care a începutŭ în Reghinŭ la 2 Maiu şi s'a terminatŭ la 11 Maiu, a fostŭ bunŭ. Au fostŭ mulţĭ cumpĕrătorĭ şi preţurile pentru diferitele soiurĭ de vite cornute au fostŭ multămitóre. S'au vêndutŭ cu totul 5500 vite cornute. Preţurile au variatŭ pentru boi îngrăşaţĭ între 320—360 fl., pentru boi de trasŭ 240—280 fl, pĕrechia. Cei mai scumpĭ boi s'au vêndutŭ cu 428 fl. părechia. Pĕrechia de viţei boulenĭ de 1 anŭ s'a vêndutŭ cu 60—80 fl., pĕrechia de vacĭ cu 100—160 fl. Oi s'au vêndutŭ de 3100 fl. Pĕrechia de oi cu mei costa 12—14 fl. Şi têrgulŭ de cai a fostŭ bunicelŭ; s'au vêndutŭ 660 cai cu preţurĭ bune. Celŭ mai mare preţ l'a obţinutŭ unŭ locuitorŭ din Reghinŭ pentru doi cai de trasŭ 1100 fl.

* * *

Ce sĕ mai creḍĭ? Ministrulŭ de comerciu a însciinţatŭ pe tóte oficiele poştale, că ḍiarului parisianŭ *„L'Europe“* i-s'a detrasŭ debitulŭ poştalŭ pe teritorulŭ Ungariei şi că în urma acésta oficiile poştale sĕ nu mai priméscă prenumeraţiunĭ pentru numita fóiă francesă.

Unŭ guvernŭ cu consciinţa curată de sigurŭ, că nu s'ar teme.

* * *

Sbuciumărĭ kulturegyletiste. Kulturegyletulŭ din Ardélŭ a stabilitŭ sĕ se dea în anulŭ acesta 30,000 fl. subvenţiunĭ; cu acésta s'a luatŭ în vedere suma de 35,000 fl. pentru subvenţiunĭ. Preotul ev. pensionatŭ D. Zaharia a oferitŭ sĕ dăruéscă 12 mii fl. pentru construirea unui asilŭ de copii în Bradŭ.

Apa trece, petrile rĕmânŭ.

* * *

Incuviinţare de têrgŭ. Ministrulŭ ungurescŭ de comerţŭ a concesŭ, ca cele douĕ têrgurĭ anuale de mărfurĭ, ce se ţinŭ în comuna Bruiu din comitatulŭ Têrnava-mare, sĕ se ţină totdéuna la 1 Martie şi 24 Octomvre, dér fără a se vinde orĭ cumpĕra vite.

* * *

Esposiţiă industrială. Dela 26 Maiu n. până la 1 Iulie n. va fi deschisă în Orĕştiă o esposiţiă locală de obiecte industriale, împreunată cu o esposiţiă de producte industriale de casă din cele din urmă patru sute de anĭ din Orĕştiă şi împrejurime, şi de lucrurĭ de mână de ale femeilorŭ din Orĕştiă.

Sinodulŭ eparchialŭ din Caransebeşŭ.

Sinodulŭ eparchialŭ alŭ diecesei române gr. or. a Caransebeşului, convocatŭ pe Dumineca Tomei, a fostŭ celŭ dintêiu sinodŭ presidatŭ de P. S. S. noulŭ Episcopŭ *Nicolae Popea*, care, invitatŭ fiindŭ prin o deputaţiune, se presentă în sala edificiului comunităţii de avere a fostului regimentŭ românо-banaticŭ Nr. 13, unde între strigătele de „sĕ trăiéscă“ ale celorŭ 45 de deputaţĭ, ce erau de faţă, ocupându-şĭ loculŭ presidialŭ, salută pe deputaţii adunaţĭ prin o cuvêntare, în care arătă, că scurtulŭ timpŭ, de când se află în fruntea acestei diecese, cum şi împrejurările grele ale începutului activităţii Sale archipăstorescĭ l'au silitŭ sĕ-şĭ îndrepte atenţiunea mai întâi asupra afacerilorŭ celorŭ mai urgente şi mai înteţitóre, care nu suferŭ amânare. A trebuitŭ sĕ îngrijéscă mai întâiu, ca agendele oficiale generale ale diecesei, care în urma evenimentelorŭ din anulŭ trecutŭ s'au pututŭ jigni încâtva, sĕ se aducă în curentŭ şi sĕ-şĭ ia érăşĭ cursulŭ lorŭ normalŭ, liberŭ şi neîmpedecatŭ, de o parte, ér de alta, ca neînţelegerile şi conflictele, ce se iviră în multe părţĭ ale eparchiei, sĕ se complaneze şi reguleze după putinţă, restituindu-se astfelŭ pacea şi ordinea bună în biserică. Dintre celelalte obiecte grave şi afundŭ tăietóre, cu carĭ s'a ocupatŭ Consistoriulŭ, P. S. Sa amintesce în specialŭ proiectulŭ de statute pentru pensionarea preoţilorŭ şi profesorilorŭ, dela care speră sĕ aibă urmărĭ înbucurătóre pentru întréga diecesă. In fine P. S. Sa îndémnă la activitate comună şi solidară: „Sĕ fimŭ activĭ, sĕ punemŭ umĕrŭ la umĕrŭ şi sĕ facemŭ, ca sĕ domnéscă între fiiĭ bisericei pacea, concordia şi buna-înţelegere frăţéscă şi atuncĭ, dér numai atuncĭ, biserica nóstră nu numai va prospera şi va înflori, ci ea totodată va deveni o fortăréţă tare, mai tare decâtŭ fortăreţele de tunurĭ, pentru noi şi drepturile nóstre.“

La cuvêntarea P. S. Sale, care fŭ ascultată cu viu interesŭ şi însoţită de căldurόse aprobărĭ, rĕspunse din partea deputaţilorŭ sinodalĭ d-lŭ Vincenţiu Babeşŭ, salutândŭ pe P. S. Sa, care pentru prima-óră ocupă loculŭ presidialŭ alŭ acestui Sinodŭ, şi dândŭ espresiune încrederei neclătite a Sinodului, că sub conducerea P. S. Sale a începutŭ o epocă nouă şi bine-cuvêntată pentru diecesă.

După acestea, constatându-se maioritatea absolută recerută pentru aducerea de decisiunĭ valide, se trece la ordinea ḍilei.

Se presentă diferitele rapórte, raţiocinii, petiţiunĭ etc., carĭ tóte se transpunŭ comisiunilorŭ speciale.

Din socotelele contului de spese diecesane se vede, că la finea anului trecutŭ a rĕmasŭ cu 1033 fl. 10 cr. mai puţină datoriă la contulŭ de spese diecesane, decâtŭ la finea an. 1888.

In ceea ce privesce detragerile din subvenţia de statŭ de 10,000 fl. sinodulŭ aprobă paşii ce i-a întreprinsŭ Consistorulŭ până acum, precum şi cei ce se vorŭ întreprinde în viitorŭ pentru câştigarea întregei subvenţiunĭ de 10,000 florinĭ.

Ca remuneraţiune pentru ostenelele conducerei diecesei dela mórtea episcopului Popasu până la întregirea scaunului episcopescŭ, Consistoriulŭ propuse a se vota Prea Cuvioşiei Sale Părintelui Protosincelŭ Filaretŭ Musta 300 fl. Sinodulŭ însĕ i-a votatŭ 500 fl.

Raportulŭ privitorŭ la starea fondurilorŭ în an. 1889 arată la fondurile şi fundaţiunile diecesane unŭ crescĕmêntŭ de 6134 fl. 80 cr., ér la averile comunelorŭ bisericescĭ unŭ crescĕmêntŭ numai de 50 cr. De-órece însĕ din 343 comune bisericescĭ socotelile le-au aşternutŭ numai 263, ér preliminariele numai 238, socotelele cultului numai 81 de comune, Sinodulŭ însărcinéză pe Consistoriu sĕ aplice modalităţile cele mai aspre pentru suşternerea la timpŭ a socotelelorŭ şi preliminarielorŭ bisericescĭ şi ale cultului.

Starea clerului şi a poporului din diecesă cu finea anului 1889 a fostŭ următórea:

In cele 10 protopresbiterate ale diecesei, poporaţiunea cu finea anului 1889 era de 358,998 suflete, dintre carĭ: 186,196 bărbaţĭ, 181,226 femei. Faţă cu an. 1888 în numĕrulŭ totalŭ alŭ poporaţiunei se arată o crescere de 8,424 suflete, cu tóte că în protopresviteratulŭ Lugoşului poporaţiunea din causa proletarismului a scăḍutŭ în acestŭ anŭ cu 534 de suflete, parte prin emigrărĭ, parte prin trecerĭ la alte religiunĭ.

S'au botezatŭ 12,884; au muritŭ 10,312. Numĕrulŭ botezaţilorŭ a întrecutŭ pe alŭ morţilorŭ cu 2.572. S'au cununatŭ 2631, mai puţinŭ cu 268 ca în anulŭ precedentŭ. Acestŭ scăḍĕmêntŭ se esplică mai vîrtosŭ din împrejurarea, că în acestŭ anŭ s'a pusŭ în aplicare noua lege militară, prin care serviţiulŭ activŭ militarŭ de 3 anĭ s'a amânatŭ cu unŭ anŭ.

Pe teritoriulŭ diecesei s'au aflatŭ case locuite de credincioşĭ gr. or. 66,138, adecă mai multŭ cu 2.024 ca în anulŭ precedentŭ.

Dela alte religiunĭ au trecutŭ la religiunea gr. or. 179, ér dela cea gr. or: la altele 103 persóne. Concubinate cu finea anului: 4962, mai puţine cu 126 ca în 1888.

In diecesă s'au aflatŭ cu finea anului trecutŭ: comunităţĭ matre 313, filii 36, la olaltă 349, în carĭ suntŭ 323 bisericĭ, (în stare bună 246, slabă 75, de totŭ slabă 12) şi 5 capele. Parochii 386. Episcopŭ 1, protosinghelŭ 1, presbiterĭ 2; aceştia suntŭ în centru, ér în afară: protopresbiterĭ 7, administratorĭ protopresbiteralĭ 3, parochĭ 105, administratorĭ parochialĭ 255, capelanĭ 33, diaconĭ 2. La olaltă 405 persóne bisericescĭ.

Cu privire la cei 255 administratorĭ parochialĭ, Sinodulŭ decide, ca toţĭ aceia dintre ei, carĭ întrunescŭ condiţiunile legale şi canonice, sĕ se promoveze de parochĭ, ér cu privire la teologii absoluţĭ recomandă Consistorului, ca sĕ eserceze o inspecţiune mai riguróså asupra conduitei lorŭ şi sĕ ia disposiţiunĭ pentru aplicarea lorŭ în sfera bisericéscă şi şcolară.

In ultima şedinţă se puseră la ordinea ḍilei *„Statutele fondului de pensiune alŭ preoţilorŭ deficienţĭ şi orfanilorŭ rĕmaşĭ după preoţii rĕposaţĭ din diecesa gr. or. a Caransebeşului.“*

In sensulŭ acestorŭ statute se vorŭ pensiona preoţii, carĭ au ajunsŭ la etatea de 65 de anĭ, séu carĭ în decursulŭ serviţiului lorŭ bisericescŭ au devenitŭ incapacĭ de a mai servi ca preoţĭ.

La fondulŭ acesta contribue ca taxe fundamentale de intrare: protopresbiterii câte 100 fl., preoţii dela parochii de cl. I câte 40 fl., de cl. II 30, de cl. III şi sub clasă, cum şi capelanii şi diaconii câte 20 fl. Afară de acésta plătescŭ taxe anuale: protopresbiterii câte 20 fl., preoţii amĕsuratŭ parochielorŭ, câte 12, 8 şi 6 fl. la anŭ.

Dreptŭ la pensiune au toţĭ preoţii şi protopresbiterii, după ce au contribuitŭ la acestŭ fondŭ taxele prescrise în decursŭ de 10 anĭ. Cine abḍice fără voia Consistoriului, séu este depusŭ din oficiu, acela n'are dreptŭ la pensiune.

Cei ce au ajunsŭ etatea de 65 anĭ, au servitu 40 anĭ şi au contribuitŭ 40 de anĭ la fondulŭ de pensiune, vorŭ primi pensiunea întrégă, care e statorită la anŭ cu 800 fl. pentru protopresbiterĭ; 600 fl., 500 şi 400 fl. pentru preoţĭ, după cum suntŭ clesificate parochiile. Décă au devenitŭ deficienţĭ înainte de împlinirea acelorŭ 40 anĭ de serviciu şi de contribuire, atuncĭ capĕtă ca pensiune după serviciu de 10 anĭ 40% din pensiunea întrégă. Pentru totŭ anulŭ ce trece peste 10 anĭ de serviciu capĕtă încă unŭ adausŭ de câte 2% din pensiunea întrégă. Vĕduva are dreptŭ la unŭ ajutorŭ de 50% din pensiunea ce ar fi căpĕtatŭ bărbatulŭ ei după anii de serviţiu.

II.

Inţelepciunea economică a seculului acestuia se póte mĕsura din cursulŭ ce îlŭ au ediţiunile aşa numite „compacte“ în carĭ e puţinŭ consumulŭ cărţei cu atâtŭ mai mare însă a vederei. Acéstă cruţare de hârtiă astăḍĭ o combate principiulŭ din vigóre, care susţine ca sĕ se tipăréscă multŭ şi sĕ se cetéscă nimicŭ. Suntŭ mulţĭ astăḍĭ cărora le place progresulŭ racului şi astfelŭ renégă adevĕratele capacităţĭ, substituindu-le cu totŭ atâtea mediocrităţĭ şi nule, carĭ sciu sĕ pună pe hârtiă fină totŭ ce a fiertŭ în creerii lorŭ turburĭ şi secĭ; şi au totŭ dreptulŭ, acomodându-se gustului de astăḍĭ, când cărţile se tipărescŭ pentru vedere, ér nu pentru cetire.

III

In lucrurile ascunse mai bine se vede numĕrulŭ celŭ mai micŭ, în cele pe faţă celŭ mai mare. E absurdŭ a vorbi despre consensulŭ mulţimei în cestiunile metafisice, pe când acestŭ consens nu se află nicĭ în cestiunile fisice, carĭ potŭ fi desluşite cu ajutorulŭ simţurilorŭ, cum d. e. în cestiunea despre mişcarea pămêntului şi în mii de acestŭ soiu. Din contră e temerarŭ, periculosŭ, nefolositorŭ, a contrasta părerei maiorităţii în materii civile.

IV.

Mórtea nu e rea: ea scapă pe omŭ de tóte nĕcasurile şi împlinesce dorinţa de a ajunge la fericire. Rĕulŭ celŭ mai mare e bĕtrâneţea, căcĭ ea lipsesce pe omŭ de tóte plăcerile, lăsându-i pofta acelora, şi-i aduce tóte durerile. Şi totuşĭ ómenii se temŭ de mórte şi dorescŭ bĕtrâneţea.

V.

Lucru straniu! Suntŭ ómenĭ, carĭ despreţuescŭ mórtea şi arată unŭ curagiu mai de despreţuitŭ ca sĕrăcia: şi aceştĭ ómenĭ curioşĭ suntŭ neguţătorii şi toţĭ cei dedaţĭ sĕ vêneze parale. Fórte desŭ se întêmplă, că riscă totulŭ ca sĕ câştige câtŭ de puţinŭ, nu bagă în sémă boldulŭ conservărei de sine, ci se espunŭ orbişŭ primejdiilorŭ, în carĭ adese-orĭ morŭ mórte ruşinóså, ca eroi laşĭ.

S'au vĕḍutŭ destule esemple, de unŭ atare curagiu, care a avutŭ de urmare dauna şi nefericirea poporului nevinovatŭ, dândŭ ocasiune pestilenţei, care de atâtea-orĭ a flagelatŭ némulŭ omenescŭ.

VI

Una din scăderile ḍilnice ale omenimei, e de a crede, că alţii vorŭ ţiné pentru ei secretulŭ tĕu fiă descoperitŭ acela din confidinţă, séu fără voiă şi numai din întêmplare. Poţĭ fi sigurŭ, că causa ta, care e cunoscută şi altuia, ca şi ţie, acum séu mai târḍiu va fi cunoscută publice şi dauna şi ruşinea, póte, ce'ţĭ va causa acéstă notorietate, ai sĕ ţi-o atribuescĭ numai ţie.

Cu greu se întêmplă ca ómenii din consideraţiunea interesului propriu sĕ tacă lucrurile ascunse, ce ei le cunoscŭ, cu atâtŭ mai vêrtosŭ lucrurile, carĭ nu taie în interesulŭ lorŭ; şi décă vréi sĕ te convingĭ despre adevĕrŭ, esaminéză-te pe tine însuţĭ şi vei vedé de câte-orĭ dauna, ruşinea, ce póte veni asupra altuia, te-a reţinutŭ a nu da pe faţă ceea ce sci, a te mărturisi, décă nu la mulţĭ, celŭ puţinŭ la unulŭ séu altulŭ dintre amicĭ, carĭ apoi au făcutŭ ca şi tine.

In statulŭ socialŭ nimicŭ nu e mai de lipsă decâtŭ a cerca modulŭ celŭ mai potrivitŭ de a petrece timpulŭ, care e una dintre primele necesităţĭ ale vieţei. Şi acestŭ modŭ este flecăria, care stêrnesce curiositatea şi alungă urîtulŭ. Dér eu recomandŭ următórea regulă: Lucrurile, pe carĭ nu vréi sĕ scie nimenĭ că le-ai făcutŭ, nu numai nu le descoperi ci nu le face. Acele lucrurĭ, carĭ nu poţĭ face sĕ se întêmple orĭ sĕ nu se întêmple, fi sigurŭ că se sciu când nicĭ nu cugeţĭ.

Aceste statute intră în vigóre cu 1 Ianuarie 1891.

In fine Sinodulŭ aprobă denumirea lui Iosifŭ Bălanŭ de profesorŭ ordinarŭ de economiă şi urcarea salarului lui dela 600 la 800 fl. începêndŭ dela 1 Ianuarie 1890. Cu privire la representaţiunea preotului din S. Nicolaulŭ-Mare pentru recâştigarea dreptului de patronatŭ gr. or. ca sĕ se încasseze birulŭ preoţescŭ şi dela posesorii streinĭ, carĭ posedŭ pămêntŭ urbariale foste odiniórĕ în proprietatea coreligionarilorŭ gr. or. Sinodulŭ recomandă P. S. Sale D-lui Episcopŭ, ca în înţelegere cu ceilalţĭ archierei sĕ mijlocéscă recunóscerea acestui dreptŭ a bisericei gr. or. din partea guvernului. Diurnele şi viatecele deputaţilorŭ se fixéză cu 1259 fl. 30 cr.

Cu aceste terminându-se agendele Sinodului, care a ţinutŭ 4 ḑile şi a avutŭ 6 şedinţe, P. S. Sa încheiă Sinodulŭ prin o scurtă, dér potrivită cuvêntare, căreia îi rĕspunse în numele deputaţilorŭ sinodalĭ d-lŭ Ioane Podoviciu, protopresbiterulŭ Vêrşeţului.

Instalarea patriarchului Brankovicĭ.

In 11 Maiu n. s'a făcutŭ în modŭ sĕrbătorescŭ instalarea noului patriarchŭ sêrbescŭ Brankovicĭ în biserica metropolitană din Carlovițŭ. La 9 óre între bubuitulŭ tunurilorŭ şi sunetulŭ clopotelorŭ comisarulŭ guvernului şi membrii congresului intrară în catedrală, înaintea căreia 'i aştepta patriarchulŭ Brankovicĭ cu episcopii Petrovicĭ, Dimitrievicĭ, Nicolicĭ şi unŭ mare numĕrŭ de preoţĭ celebranţĭ. Patriarchulŭ îi întinse comisarului guvernului o cruce străveche, ca s'o sărute. In biserică se aflau înalţĭ demnitarĭ şi generalĭ, preşedintele şi vicepreşedintele dietei croate, primarii tuturorŭ oraşelorŭ învecinate, representanţii a 80 de comune bisericescĭ, precum şi ḑiariştĭ internĭ şi esternĭ, între carĭ colaboratorĭ ai ḑiarelorŭ mai marĭ din Belgradŭ.

După-ce comisarulŭ guvernului anunţă, că monarchulŭ a aprobatŭ alegerea, o baterie aşeḑată în piaţa principală dete mai multe salve, pe când musica militară intonă imnulŭ poporalŭ „Dómne ţine". Comisarulŭ invită apoi pe patriarchulŭ sĕ depună jurămêntulŭ prescrisŭ şi puse dup'aceea de se ceti diploma de instalare în limba latină şi sêrbéscă. După acésta apucă mâna patriarchului, şi ducêndu-lŭ cătră scaunulŭ patriarchalŭ, ḑise: „In numele Maiestăţii Sale apostolice împĕrătescĭ şi regescĭ te introducŭ pe Sanctitatea ta în scaunulŭ Archiepiscopului de Carlovițŭ şi Mitropolitului şi Patriarchului sêrbescŭ şi instalezŭ pe Sanctitatea ta în tóte drepturile, folósele, datorinţele şi sarcinele împreunate cu acéstă demnitate."

Intr'o vorbire apoi recomandă comisarulŭ patriarchului, episcopului, preoţimeĭ şi poporului sĕ'şĭ amintéscă totdéuna, că fidelitatea cătră domnitorŭ şi cătră constituţiunea patriei şi supunerea cătră legile statului e cea mai sfântă datorinţă. Patriarchulŭ Brankovicĭ rosti după aceea vorbirea sa de intrare în demnitatea sa. Asigură pe Maiestatea Sa de fidelitatea neclintită a tuturorŭ Sêrbilorŭ, carĭ suntŭ gata, când nevoia va cere, sĕ-şĭ jertféscă sângele şi averea pentru monarchŭ şi patriă. Mulţămi apoi congresului, care l'a alesŭ şi ḑise între altele:

„In tóte totdéuna mânĭ curate, adevĕrŭ şi sinceritate în orĭ ce lucrare, caracterŭ firmŭ, zelŭ neobositŭ pentru binele bisericei şi şcólei, şi credinciosŭ dogmelorŭ bisericescĭ şi legilorŭ ţĕrii — acesta a fostŭ, scurtŭ ḑisŭ, până acum şi va fi şi în viitorŭ programulŭ meu, ce mĕ voiu sili a-lŭ esecuta cu sprijinulŭ sinodului episcopescŭ şi alŭ congresului".

Urmară apoi omagiele clerului, fiindŭ patriarchulŭ, după vechia datină, ridicatŭ în susŭ. După ce patriarchulŭ Brankovicĭ celebră liturgia, care dură 2 óre, fŭ mare primire (recepţiune) şi în fine unŭ prânḑŭ festivŭ.

Nu rîdeţĭ!

II.

Fóia unguréscă continuă:

In mijloculŭ nostru trăescŭ împrăştiaţĭ 700,000 de Jidovĭ şi 1 milionŭ de Germanĭ, décă pe aceştia i-am putè contopi în corpul naţiunei maghiare, am câştiga o grozavă putere acasă şi în străinătate. La bĕtrânĭ, sĕ înţelege, sĕ nu contămŭ; ei suntŭ prè bĕtrânĭ decâtŭ ca sĕ se schimbe, dér sĕ câştigămŭ pe tinerii şi pe copii lorŭ, căcĭ ei décă vor avè nume maghiarŭ şi crescere maghiară, Maghiarĭ se vorŭ alege din ei. Şi sĕ nu ne tememŭ, pentru-că Germanii şi Jidovii posedŭ calităţĭ, carĭ în parte lipsescŭ elementului maghiarŭ: adecă pĕstrarea şi spiritulŭ neguţătorescŭ. Fără de acestea noi nu putemŭ esista; décă nu vom putè sĕ le câştigămŭ, *sĕ maghiarisămŭ celŭ puţinŭ comerciulŭ!...* Astfelŭ dér nu trebue sĕ despreţuimŭ pe Jidovĭ, ci sĕ-ĭ contopimŭ în rassa nóstră. Noi nu putemŭ fi amicii întunecatului evŭ mediu, dér aflămŭ de lipsă, ca Jidovii, décă suntŭ cetăţenĭ maghiarĭ, sĕ nu fiă Germanĭ....

Naţiunea pretinde, ca cetăţenii de limbĭ streine, fără deosebire de rassă, rangŭ şi religiune, sĕ se alăture la maghiarismŭ, sĕ se contopéscă cu elŭ. Vremŭ sĕ deschidemŭ pórta fiă-căruia, ér nu sĕ i-o închidemŭ. Chiămămŭ pe orĭ şi cine, nu respingemŭ pe nimenea. Dămŭ libertate fiă-căruia, nu siluimŭ însĕ pe nimenea.

Dorimŭ déră multŭ, ca mişcarea pentru maghiarisarea numelorŭ sĕ fiă generală în patriă. Unŭ lucru fórte regretabilŭ este, că *Ardélulŭ abia ia parte în traducerea numelorŭ pe unguresce,* cu tóte că şi aicĭ locuescŭ fórte mulţĭ Jidovĭ, mai alesŭ în Alba-Iulia. Nu e lucru mai puţinŭ vrednicŭ a câştiga pentru causă şi pe cea mai mare parte a domnilorŭ românĭ, pe aceea, care este credinciósă ideii de statŭ maghiarŭ şi care nu e daco-română...

Dér ca sĕ ajungemŭ la mai mare resultat[*]*, e necesarŭ a se înfiinţa în fiă-care oraşŭ şi comitatŭ reuniunĭ de maghiarisărĭ de nume.* Tocmai lipsa acestora este cea mai principală greşélă a acţiunei maghiarisărei de nume. In puţine oraşe şi comitate s'au formatŭ astfelŭ de reuniunĭ, pe când lucrulŭ nu costă mai nimicŭ, afară de puţină ostenélă. Cu ocasia adunărilorŭ comitatense, câţĭva prietinĭ bunĭ şi însufleţiţĭ patrioţĭ se convorbescŭ şi étă că reuniunea e gata; agitaţia îndată se pornesce şi resultatulŭ se face numai decâtŭ. In oraşe lucrulŭ se póte face şi mai uşorŭ: în casină câţĭva domnĭ îşĭ dau mâna, chiamă o conferenţă, alegŭ unŭ preşedinte, unŭ notarŭ, alegŭ o comisiune şi cu toţii împreună se punŭ sĕ capaciteze pe ómenĭ. *Aşadér în ţinuturile maghiare şi nemaghiare, în comitate şi în oraşe, pretutindenea sĕ formămŭ reuniunĭ de maghiarisarea numelorŭ.*

Imprejurarea, că maghiarisarea de nume nu se estinde şi în *clasele mai de josŭ ale poporu'ui* încă e o mare scădere. Astăḑĭ, în epoca instituţiilorŭ democratice, orĭ şi ce mişcare numai aşa ajunge la ţintă, décă păşesce cu mulţimea. Este adevĕratŭ, că maghiarisarea inteligenţii în proporţiă e mai valorósă, dér numai relativŭ şi nu absolutŭ. Sĕmĕnătura încă e bună numai atuncĭ, când e désă, pentru că spicele rarĭ nu dau secerişŭ îmbelşugatŭ. In privinţa acésta preoţii, învĕţătorii şi notarii comunalĭ potŭ face multŭ. Sĕ-i provocămŭ pe aceştia, ca sĕ îmbrăţişeze idea ca unŭ mijlocŭ alŭ sporirei naţiunei maghiare.

Acum e timpŭ fórte bunŭ, maghiarisarea e ajutată de unŭ curentŭ favorabilŭ. Cine scie, până când va ţinè elŭ? Sĕ folosimŭ timpulŭ, când nicĭ Neamţulŭ, nicĭ Muscalulŭ nu ne poruncesce, când ne este iertatŭ sĕ fimŭ Maghiarĭ. Sĕ fimŭ Maghiarĭ, ca sĕ fimŭ tarĭ, şi sĕ fimŭ tarĭ, ca sĕ putemŭ rĕmânè liberĭ.

Mai trebue comentarŭ la astfelŭ de absurdităţĭ? Aḑĭ mâne gazetarii maghiarĭ, în fanatismulŭ lorŭ de maghiarisare, vorŭ generalisa idea sĕ se maghiariseze şi numele cânilorŭ şi alŭ pisicilorŭ.

Constatândŭ simplu culmea beţiei de maghiatisare, lăsămŭ deocamdată în voia cetitorilorŭ sĕ'şĭ facă dênşii observările la astfelŭ de gugumănii.

In contra emisului privitorŭ la matricule.

Lupta preoţimei catolice în contra emisului ministrului Csaky în privinţa matriculelorŭ se continuă cu înverşunare. Deja se comunică cătră „Neue Freie Presse" despre unŭ conflictŭ între preoţĭ de diferite confesiunĭ:

Abatele şi preotulŭ I. Molnar din Komorn, fiindŭ provocatŭ de predicatorulŭ reformatŭ, resp. superintendentŭ, Gabr. Papp, ca sĕ predé unŭ estrasŭ matricularŭ, a refusatŭ acésta şi aşa a urmatŭ, amĕsuratŭ emisului, arătarea la autoritatea administrativă. Organulŭ episcopilorŭ catolicĭ, care în acéstă afacere e directŭ informatŭ, susţine, că abatele nu se va înfăţişa la pertractare, deórece nu recunósce puterea obligătóre a ordinaţiunei guvernului şi că numai cu putere brachială va putè fi dusŭ la pertractare. Elŭ ar apela în contra condamnării sale, décă s'ar întêmpla aşa, şi apelulŭ l'ar publica, ca sĕ servéscă ca modelŭ colegilorŭ sĕi. Organulŭ episcopescŭ desemnéză cu óre-care bucuriă acestŭ faptŭ ca primulŭ pasŭ spre desfăşurarea luptei pentru cultŭ. Tot-odată din aceeaşĭ parte se face provocare, ca sĕ se pună la cale o năvală de petiţiunĭ cătră camera deputaţilorŭ, şi se dau şi sfaturĭ precise în acéstă privinţă. Petiţiile sĕ se adreseze în sesiunea dela tómnă, fiindŭ acum prè târḑiu, mai alesŭ că şi scaunulŭ papalŭ va decide de bună sémă în favórea părerii episcopilorŭ. Preoţii fiă-cărui cercŭ electoralŭ sĕ se adune şi petiţia sĕ o dea deputatului cercului respectivŭ, care trebue sĕ fiă obligatŭ a o presenta camerei.

In acéstă cestiune unŭ singurŭ archiepiscopŭ, Samassa din Erlau, e de părerea guvernului, ceea ce e cu atâtŭ mai bătĕtorŭ la ochĭ, cu câtŭ până acum în tóte cestiunile a luatŭ posiţiă în contra guvernului. Samassa s'a şi dusŭ la Roma în audienţă la Papa, cum se vede, ca sĕ'şĭ dea sémă de atitudinea sa în cestiunea matriculelorŭ.

Industria casnică din Bucovina

la exposiţia agronomică şi silvică din Viena.

Sub acestŭ titlu i-a trimisŭ camera comercială din Cernăuţĭ „Revistei Politice" următórea notiţă:

Precum este cunoscutŭ, şi Bucovina va fi representată cu producte ale sîrguinţei casnice la esposiţia agronomică şi silvică din Viena în pavilionulŭ construitŭ pentru industria casnică. Deórece comisiunea esposiţiei arată în exemplare de modelŭ şi casele ţĕrănescĭ caracteristice, între carĭ şi o casă huţuliasoă din Bucovina, a căreĭ construire sub conducerea profesorului Romstorfer este asigurată prin bunăvoinţa domnului căpitanŭ alŭ ţĕrei baronŭ Vasilco şi alŭ direcţiunei societăţii acţionarilorŭ pentru câştigarea de lemnŭ şi exploatarea cu ferestri de vaporŭ, a trebuitŭ sĕ se ivéscă idea, de a folosi încăperile acestei case în parte ca locŭ de vêndare pentru productele industriei casnice. Camera comercială din Bucovina a făcutŭ, pĕtrunsă de importanţa acestei idei, paşii necesarĭ pentru esecutarea ei corĕspunḑĕtóre şi a îndemnatŭ pe ţĕranĭ prin prefecturĭ şi primării, ca sĕ trimită obiecte de ale industriei casnice la numitulŭ locŭ de vêndare. Guvernului provincialŭ i-a adresatŭ însĕ camera rugarea a protegia afacerea acésta după posibilitate şi a sprijini ostenelele camerei în direcţiunea acésta cu tótă puterea. Ar fi fórte de doritŭ, ca atâtŭ din partea producĕtorilorŭ de obiecte de ale industriei casnice, câtŭ şi din partea tuturorŭ acelora, carĭ simţescŭ unŭ interesŭ pentru prosperitatea acestui ramŭ alŭ activităţii economice, sĕ se foloséscă ocasiunea, pentru a promova directŭ o valorificare corĕspunḑĕtóre a isvorului amintitŭ de câştigŭ aşa de importantŭ pentru poporaţiunea ţĕrană şi prin îndrumarea unui comerciu permanentŭ.

Convocare.

Despărţĕmêntulŭ XVII alŭ Associaţiunei Transilvane îşĭ va ţinè adunarea generală din éstŭ anŭ în comuna *Cuieşdiu* la *2 Iunie st. n. 10 óre a. m.*, la care adunare toţĭ membrii despărţĕmêntului, precum şi toţĭ iubitorii de prosperarea culturei şi literaturei poporului românŭ suntŭ prin acésta convocaţĭ şi rugaţĭ a participa în numĕrŭ câtŭ mai mare.

Programa ordinei de ḑi se va ceti la deschiderea şedinţei.

Din şedinţa comitetului despărţĕmêntului XVII alŭ Associaţiunei transilvane ţinută în:

Reghinŭ, la 15 Martie st. n. 1890.

Patriciu P. Barbu, m. p. preşedinte. Dr. Abs. Todea, m. p. cassarŭ.

Severŭ Barbu, m. p. secretarŭ.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS".

(Serviciulŭ de coresp. biuroului din Pesta.)

Viena, 16 Maiu. Deputaţii au primitŭ în generalŭ, prin votare nominală, proiectulŭ de lege privitorŭ la despăgubirea pămêntului în Galiţia.

Berlinŭ, 16 Maiu. Impărtăşirile despre o schimbare, ce se ḑice, că arŭ face-o Ruşii în politica lorŭ, în sensulŭ unei apropierĭ de Germania, se desemnéză ca neîntemeiate.

Sofia, 16 Maiu. Procesulŭ în contra lui Paniţa s'a deschisŭ erĭ, dér imediatŭ s'a amânatŭ până Marţĭ, deórece apĕrătorulŭ a declaratŭ, că n'a avutŭ încă timpŭ sĕ studieze de ajunsŭ actele.

DIVERSE.

Dispărute. In ḑilele trecute au fugitŭ pe ascunsŭ, nóptea, dintr'unŭ convict nobilŭ (internatŭ) din Veneţia 16 fete tinere din familii nobile. In lipsa unei bărcĭ, au trecutŭ laguna prin apă. Părinţii şi rudeniile fetelorŭ suntŭ nemângăiaţĭ, mai alesŭ ca până acum nu li-a succesŭ a da de aventuriósele fete.

Faime de atentatŭ în Madridŭ. O scire telegrafică anunţă, că în capitala Spaniei s'a lăţitŭ în ḑilele trecute faima, că unŭ atentatŭ s'ar fi încercatŭ în contra vieţii regentei regine Cristina. Se ḑice, că atuncĭ, când regina-mamă se întorcea dela gară, ar fi descărcatŭ cineva unŭ revolverŭ asupra ei. O altă telegramă însĕ desminte scirea acésta şi afirmă numai, că s'a auḑitŭ într'adevĕrŭ o descărcătură de armă atuncĭ cândŭ, regenta Cristina s'a întorsŭ dela gară.

O descoperire îngrozitóre s'a făcutŭ la Belgradŭ, în Serbia. La 1878, tînĕra şi încântătórea nevastă a otelierului Buja a dispărutŭ deodată. Bărbatulŭ denunţă poliţiei acéstă dispariţiă şi somă pe femee prin ḑiare sĕ se întórcă acasă. Buja intentă nevestei sale procesŭ de divorţŭ pentru părăsire voluntară a domiciliului, câştigă şi căsătorindu-se avŭ cu noua nevastă trei copii. Dĕunăḑĭ, elŭ îşĭ vêndŭ o proprietate din mahalalele Belgradului. Cumpĕrătorulŭ voi sĕ construéscă o casă pe o bucâtă de pămêntŭ pe care se făcuse proprietarŭ şi săpândŭ în pămêntŭ, dêdŭ peste unŭ butoiu. Ilŭ sparseră cu loviturĭ de topor şi găsiră într'ênsulŭ unŭ cadavru de femeiă îmbrăcatŭ cu haine de mătase şi fórte bogatŭ împodobitŭ. Cadavrulŭ era fórte bine conservatŭ şi, deórece nicĭ o rană, nu se putŭ descoperi, justiţia conchise că a fostŭ sugrumată. Mânile erau legate cu funii; ér corpulŭ era îndoitŭ în butoiu. Identitatea femeei lui Buja a fostŭ constatată prin inspecţia giuvaerurilorŭ şi otelierulŭ, arestatŭ în curând, nu s'a îndoitŭ multŭ ca sĕ mărturiséscă. Elŭ sugrumase pe a treia sa soţiă ca sĕ ia pe a patra. S'a începutŭ cercetare.

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

„ALBINA", institutŭ de creditŭ şi de economii, Filiala Braşovŭ.

Publicaţiune.

Conformŭ dispoşiţiunei §-lui 131 a statutelerŭ nóstre aducemŭ prin acésta la cunoscinţă publică cumcă, la filiala din Braşovŭ, etalonulŭ de interese pentru depuneri spre fructificare, făcute pe lângă abḑicere conformŭ §-lui 138 alŭ suscitatelorŭ statute, s'au fixatŭ cu $4^1/_2\%$ pe anŭ, solvindŭ şi în viitorŭ, ca şi până acuma, noi din alŭ nostru darea de 10% de interese.

Dreptŭ aceea se vorŭ socoti, începêndŭ cu 1-a Iuliu a. c. şi la depunerile vechĭ, deja esistente, pentru viitorŭ interesele după etalonulŭ susŭ arĕtatŭ.

Braşovŭ, în Maiu 1890.

„ALBINA" institutŭ de creditŭ şi de economii
FILIALA BRAŞOVŬ.

326.1

Bologa m. p. Dirigentŭ. **Petrescu** m. p. Adjunctŭ.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ
din 16 Maiu st. n. 1890.

		Cump.		Vênd.
Bancnote româneści		9.36		9.38
Argintŭ românescŭ -	„	9.31	„	9.34
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.38	„	9.41
Lire turcesci - - -	„	10.62	„	10.67
Imperialĭ - - - -	„	9.60	„	9.65
Galbinĭ .	„	5.45	„	5.50
Scris. fonc. „Albina" 6%	„	—.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	—.—	„	—.—
Ruble rusesci - - -	„	131.$^1/_2$	„	132.$^1/_2$
Mărcĭ germane - -	„	—.—	„	—.—

Discontulŭ 6- % pe anŭ.

Cursulŭ la bursa de Viena
din 14 Maiu st. n. 1890

Renta de aurŭ 4% - - - - - -	103.80
Renta de hârtiă 5% - - - - - -	99.65
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare - aurŭ - - - - - - - - - - - -	117.20
dto argintŭ - - - - - -	96.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	113.50
Bonurĭ rurale ungare - - - - -	89.—
Bonurĭ croato-slavone - - - - -	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ unguréscŭ - - - - - - - -	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ unguréscŭ	138.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului - -	126.60
Renta de hârtiă austriacă - - - -	89.35
Renta de argintŭ austriacă - - - -	90.05
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	110.15
Losurĭ din 1860 - - - - - - - -	138.60
Acţiunile băncei austro-ungare - -	954.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. -	341.—
Acţiunile băncei de creditŭ austr. -	301.—
Galbenĭ împĕrătesci- - - - - - -	5.57
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - -	9.40
Mărcĭ 100 împ. germane - - - -	58.—
Londra 10 Livres sterlinge - - -	118.15

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugăm pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Administraţ. „Gaz. Trans."

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Octomvrie 1889.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ accele-ratŭ.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ omni-bus	Tren de per-sóne
Viena	3.40	8.—	8.—	
Budapesta	9.20	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.18	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	12.57	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	2.22	7.01	8.46	1.51
	2.30	7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze			9.27	2.19
Fugyi-Vásárheli			9.44	2.32
Mezö-Telegd	3.—	7.41	10.21	2.55
Rév	3.31	8.16	11.38	3.38
Bratca			12.16	4.01
Bucia			12.54	4.23
Ciucia	4.24	9.05	1.57	4.49
Huiedin	4.52	9.35	3.11	5.31
Stana			3.40	5.40
Aghiriş		Tren de per-sóne	4.15	6.12
Ghirbeu			4.36	6.24
Nădăşel	5.49		4.58	6.38
Cluşiu	6.02	10.35	5.26	6.56
	6.14	11.02		7.15
Apahida		11 23		7.48
Ghiriş	7.28	12.44		9.13
Cucerdea	7.52	1.27		10.04
Uióra		1.34		10.12
Vinţulŭ de susŭ		1.42		10.19
Aiud	8.21	2.07		10.45
Teiuşŭ	8.38	2.26		11.34
Crăciunelŭ		3.11		12.11
Blaşiu	9.18	3.24		12.29
Micăsasa		3.54		1.10
Copşa mică		4.09		1.30
Mediaşŭ	10.08	4.39		2.14
Elisabetopole	10.32	5.11		2.54
Sighişóra	11.07	5. 5		3.35
Haşfaleu		6.12		4.07
Homorodŭ	12.31	7.32		5.54
Ágostonfalva		8.17		6.39
Apatia		8.37		7.13
Feldióra	1.20	9.06		7.45
Braşovŭ	1.40	9.45		8.32
	2.14			
	2.34			
Timişŭ	3.17			
Predealŭ	3.40			
Bucuresci	9.30			

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ omni-bus	Trenu accele-ratŭ. / Trenŭ mixtŭ.	Tren de per-sóne
Bucuresci	7.35			
Predealŭ	12.50			
Timişŭ	1.19			
Braşovŭ	1.55			
	2.15	4.54		7.07
Feldióra	2.47	5.37		7.44
Apaţa		6.15		8.09
Ágostonfalva		6.43		8.29
Homorodŭ	3.56	7.31		9.07
Haşfaleu		9.09		10.34
Sighişóra	5.28	9.33		10.20
Elisabetopole	5.57	10.02		11.09
Mediaşŭ	6.19	11.04		11.35
Copşa mică		11.24		12.19
		11.39		11.59
Micăsasa		11.57		12.15
Blaşiu	7.09	12.30		12.43
Crăciunelŭ		12.45		12.55
Teiuşŭ	7.42	1.13		1.07
Aiudŭ	8.05	2.28		2.11
Vinţulŭ de susŭ		2.48		2.33
Uióra		2.56		2.40
Cucerdea	8.32	3.14		2.46
Ghirişŭ	9.—	4.01		3.27
Apahida		5.28		4.47
Cluşiu	10.21	5.56		5.08
	10.41	6.45	8.—	5.32
Nădăşelŭ		7.06	8.36	
Gîhrbău		7.22	9.02	
Aghireşŭ		7.37	9.32	6.11
Stana		8.03	10.11	
B. Huiedin	11.54	8.24	10.51	6.43
Ciucia	12.24	9.04	12.16	7.12
Bucia		9.20	12.50	
Bratca		9.37	1.19	
Rév	1.03	9.55	2.—	7.51
Mezö-Telegd	1.29	10.20	3.04	8.17
Fugyi-Vásárheli		10.47	3.36	
Várad-Velencze		10.57	3.52	
Oradea-mare	1.54	11.04	4.03	8.42
	2.04	11.19	4.47	8.47
P. Ladány	3.20	1.19	7.30	10.08
Szolnok	5.—	3.31	11.51	11.51
Budapesta	7.15	6.30	9.55	1.55
Viena	1.40	1.40		7.15

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ omni-bus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Viena		11.—	3.40
Budapesta		7.40	9.30
Szolnok		10.42	12.38
Aradŭ		3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţŭ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Paulişŭ	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop		6.05	7.46
Bĕrzava		6.23	7.57
Soborşinŭ		7.20	8.42
Zamŭ		7.55	9.11
Gurasad.		8.26	9.39
Ilia		8.47	9.55
Branicica		9.11	10.13
Deva		9.42	10.37
Simeria (Piski)		9.59	10.53
Orăştia		11.—	11.39
Şibotŭ		11.29	12.01
Vinţulŭ de josŭ		12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuşŭ	9.54	1.06	1.24

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ mixt	Trenŭ de pers.	Trenŭ mixt
Teiuşŭ	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2.23
Vinţulŭ de josŭ	12.30	4.10	
Şibotŭ	1.01	4.43	
Orăştia	1.32	5.13	
Simeria (Piski)	2.03	5.47	
Deva	2.52	6.27	
Branicica	3.23	6.54	
Ilia	3.55	7.20	
Gurasada	4.08	7.32	
Zamŭ	4.44	8.03	
Soborşinŭ	5.30	8.38	
Bĕrzava	6.27	9.27	
Conopŭ	6.47	9.46	
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Paulişu	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Aradŭ	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	
Szolnok	2.22	5.10	
Budapesta	6.—	8.15	
Viena	1.40	6.05	

Simeria (Piski)-Petroşeni

Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţegŭ	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Petroşeni-Simeria (Piski)

Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţegu	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.12	4.12
Aradulŭ nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradulŭ nou	9.11	3.51
Aradŭ	9.27	4.05

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda—Ghirişŭ

Turda	8.29	3.19
Ghirişŭ	8.50	3.40

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	6.05
Odorheiu	9.12

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	6.—
Sighişóra	8.56

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa-mică	2.05	4.35
Şeica mare	2.38	5.05
Lómneşŭ	3.22	5.46
Ocna	3.46	6.17
Sibiiu	4.18	6.40

Sibiiu-Copşa-mică

Sibiiu	9.10	9.50
Ocna	9.37	10.14
Lómneşŭ	10.05	10.40
Şeica mare	10.40	11.10
Copşa-mică	11.09	11.35

Cucerdea-Oşorheiu Reghinulŭ săsescŭ

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoşŭ	3.51	11.11	4.15
M.-Bogata	4.06	11.20	4.41
Iernutŭ	4.43	11.57	5.28
Sânpaulŭ	4.58	12.12	5.44
Miraşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	
Reghinul-săs.	7.35	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oşorheiu-Cucerdea

Reghinul-săs.		8.25	8.—
Oşorheiu		10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Miraşteu	7.05	12.35	10.39
Sânpaulŭ	7.28	12.58	11.02
Iernutŭ	7.50	1.19	11.23
M. Bogata	8.23	1.49	11.53
Ludoşŭ	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski)-Uniedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedóra	3.08

Unied.-Simeria (Piski).

Uniedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria	10.15

Murĕşŭ-Ludoşŭ-Bistriţa

Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.30
Ţagŭ-Budatelecŭ	7.27
Bistriţa	11.—

Bistriţa-Murĕşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	3.—
Ţagŭ-Budatelecŭ	6.49
Murĕşŭ-Ludoşŭ	9.25

Notă: Numerii încuadraţĭ cu linii grósse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREŞIANU Braşov.